

Svampsjukdomar i våroljeväxter

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Angreppen av svampsjukdomar var svaga i våroljeväxterna 2008. Trots det bekräftar årets försöksresultat tidigare års erfarenheter att det ej registrerade medlet Cantus har bättre effekt på svartfläcksjuka än Amistar. Tidigare års resultat visar även att Cantus är bättre mot bomullsmögel. De bättre effekterna mot nämnda svampar återspeglas också i skörde-resultaten.

Försökserien L15-8040 har nu funnits i Mellansverige i 7 år, med mellan 3 och 5 försök per år. Försöksplanen har varierat och fram t.o.m. 2006 fanns led med Sportak, Rovral och Juventus (ej registrerat) med. Cantus (ej registrerat) har legat med i 6 år och Amistar i 7 år, men i hel och halv dos bara de senaste 2 åren. Syftet har varit att jämföra olika preparats verkan på framförallt bomullsmögel (*Sclerotinia sclerotiorum*) och svartfläcksjuka (*Alternaria brassicae*). Förutom första försöksåret, då olika bekämpningstidpunk-

ter jämfördes, har tidpunkten varit full blomning dvs DC 65. Resultaten finns årligen redovisade i Försöksrapporten för Mellansvenska försökssamarbetet och Svensk Raps. Grödan har i alla försök varit vårraps.

Försöken 2008 som var 5 till antalet låg i Västra Götalands, Örebro, Östergötlands, Västmanlands och Uppsala län. I försöken jämfördes effekten med två doser av Cantus och Amistar. Cantus, med aktiv substans boskalid, tillhör en ny grupp av svampmedel. Boskalid ingår bl a i preparatet Signum, som är registrerat för användning mot svampsjukdomar i bl a ärter och bönor. På grund av hagelskador kasserades försöket i Västra Götaland, dock redovisas graderingen av bomullsmögel.

Svaga angrepp av bomullsmögel och svartfläcksjuka 2008

Angreppen av bomullsmögel och svartfläcksjuka blev svaga i hela Mellansverige. Den torra försommaren i kombination med förhållandevis glesa bestånd missgynnade ut-

Tabell 1. Svampbekämpning i våroljeväxter. Fyra försök i ÖSF och Svea 2008. L15-8040

Behandling	Dos		Skörd och merskörd kg/ha vid 9 % vh					Finansiärer
	kg, l/ha	DC	Kölbäck	Åkerby	Brunnby	Brunnsholm	Medel	
Obehandlat			3060	2900	2340	2480	2700 a	Regionen
Amistar	1,0	65	+10	+100	+90	+20	+60 ab	Region/VSC
Amistar	0,5	65	+140	+80	+80	-50	+60 abc	Syngenta
Cantus	0,5	65	+200	+140	+100	+110	+140 c	BASF
Cantus	0,25	65	+50	+200	+70	+70	+100 bc	Svensk Raps
Län			E	T	U	C		
LSD			ns	ns	ns	ns	80	
CV %			3,3	4	4,7	2,9	1,8	
PROB			0,08	0,26	0,74	0,07	0,03	
Bomullsmögel i obeh, %			2	1	3	0	1,5	
Svartfläcksjuka i obeh, %			2,5	1	5,3	7,5	4	

Växtskydd

vecklingen av apothecier som är en förutsättning för spridning av bomullsmögel. Även i försöken, som placerats på gårdar där starka angrepp förekommit tidigare år, blev angreppen svaga eller obefintliga. Förekomsten av svartfläcksjuka var också liten i försöken.

Effekten av Cantus bättre än Amistar

Tendens fanns i enskilda försök 2008 att Cantus gav en något högre merskörd än Amistar (tabell 1). Detta bekräftas även i tidigare års försök (tabell 3 och 4). Angreppen av bomullsmögel var mycket svaga i årets försök och knappt graderbara, utom i försöket i Västra Götaland (tabell 2) där resulta-

tet visar på små skillnader i effekt mellan preparaten. I tidigare års försök (tabell 3) har dock Cantus haft bättre effekt än Amistar mot bomullsmögel. Cantus har även bättre verkan mot svartfläcksjuka än Amistar vilket visas i såväl årets försök som i tidigare års försök (tabell 4). Tendens finns att effekten försämras något med halverad dos av Cantus, men även till viss del Amistar fördröjer mognaden något. Detta återspeglas i vattenhalterna som vid skörd varit högre i behandlade led jämfört med obehandlat (tabell 5). Vid sena försöksgraderingar har rapsen i Cantusbehandlade rutor ibland visat en gulare färgton än obehandlade som varit mer bruna.

Tabell 2. Effekt på bomullsmögel av svampbekämpning i våroljeväxter. 1 försök i FiV 2008. L15-8040

Behandling	Dos kg, l/ha	DC	Bomullsmögel bek effekt % Sollebrunn "R" län
Obehandlat			
Amistar	1,0	65	76
Amistar	0,5	65	52
Cantus	0,5	65	72
Cantus	0,25	65	88
Bomullsmögel i obehandlat, %			12,5

Tabell 3. Effekt på bomullsmögel och skörd av svampbekämpning i våroljeväxter. 5 försök i ÖSF och Svea 2003-2005. L15-8040

Behandling	Dos kg, l/ha	DC	Bomullsmögel bek effekt %				Skörd kg/ha
			2003	2004	2005	Medeltal	Medeltal
Obehandlat							2020
Amistar	1,0	65	76	90	49	77	+280
Cantus	0,5	65	82	98	71	83	+410
Sportak	1,5	65	78	81	41	73	+310
Rovral 75 WG	1,0	65	75	80	85	76	+280
Juventus	1,0	65	39	81	71	46	+340
LSD							171
PROB							0,002
Bomullsmögel i obehandlat, %			40	20	7	29	
Antal försök			3	1	1	5	5

Tabell 4. Effekt på svartfläcksjuka och skörd av svampbekämpning i våroljeväxter. 5 försök i ÖSF och Svea 2005-2008. L15-8040

Behandling	Dos kg, l/ha	DC	Svartfläcksjuka bek effekt %						Skörd kg/ha	
			2005	2006	2007	2008	Medel	Medel	Medel	Medel
Obehandlat									2180	2340
Amistar	1,0	65	34	15	44	48	39	48	+110	+140
Amistar	0,5	65			44	45		45		-3
Cantus	0,5	65	59	38	56	66	59	64	+300	+260
Cantus	0,25	65			44	56		53		+260
LSD									185	ns
PROB									0,017	0,19
Svartfläcksjuka i obehandlat, %			11,8	3,5	4,5	6,4	6,8	5,8		
Antal försök			1	1	1	2	5	3	5	3

Tabell 5. Vattenhalt vid svampbekämpning i våroljeväxter. FiV, ÖSF och Svea 2007 och 2008. L 15-8040

Behandling	Dos kg, l/ha	DC	Vattenhalt vid skörd, %	
			Medeltal 2007	Medeltal 2008
Obehandlat			13,1 a	14,4
Amistar	1,0	65	15,4 ab	14,4
Amistar	0,5	65	14,7 ac	14,3
Cantus	0,5	65	17,4 b	14,8
Cantus	0,25	65	16,5 bc	14,8
LSD			2,4	ns
CV %			15,3	14,5
PROB			0,02	0,2
Antal försök			5	4